

BÁBTAVA VÍZI COLEOPTERÁI (HALIPLIDAE, DYTISCIDAE, GYRINIDAE, HYDROPHILIDAE)

Írta: PÁLFI GYÖRGY

Magyarország lápjainak faunisztikai és hidrobiológiai vizsgálata ki-elégítő módon még ez ideig nem történt meg. Egyedül a Bátorligeti láp az, ahol behatóan foglalkoztak kutatóink a terület faunájával olyannyira, hogy nyugodtan elmondhatjuk, hogy hazánk egyik legjobban átkutatott része (18). Aránylag kis területről 4672 állatfajt írtak le. Országunkban azonban több, a Bátorligethez hasonló terület van, amelyeknek az állatvilágára vonatkozóan semmi, vagy csak igen kevés irodalmi adatunk van (1, 3, 4, 6, 7, 8, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21).

Mivel a hazai lápok makrofaunájára vonatkozóan csak kevés adatunk van, szükségesnek és indokoltnak tartjuk a magyar alapfauna ezen különleges részének a behatóbb és rendszeres vizsgálatát. Sürgeti az idáig késő rendszeres feldolgozást az a tény is, hogy ezek a területek napról-napra pusztulnak, a buckaközi mocsarak, fűz- és nyírlápok, ligetes erdők helyén lassan az eke szánt barázdát, a zombékok és a rét helyén búzát ringat a szél (18).

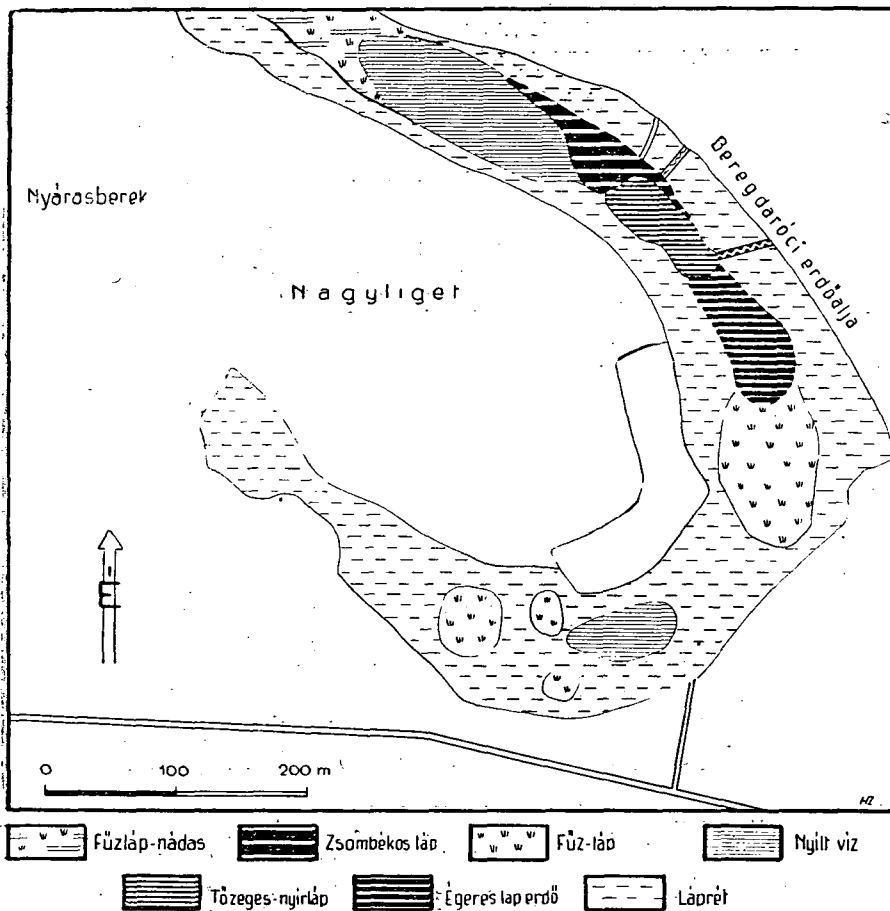
A tervszerű gyűjtéseket tanszéki munkaközösségünk MEGYERI JÁNOS irányításával 1956-ban kezdte meg. A gyűjtések során úgy a Bábtaván, mint a többi hazai lápokon (Fancsika-pusztai láp, Kállósemlyéni Mohostó, Keleméri Nagy- és Kis-Mohos, Nyirestó, Tólaki láp, Zsombói láp) elsősorban a vízben élő és fejlődő állatfajok gyűjtésére törekedtünk azért, hogy a vizsgált lápokot, illetőleg a faunát autochton fajokkal jellemezhessük.

Dolgozatomban a Csaroda község (Szabolcs-Szatmár megye) határában fekvő Bábtaván 1956—1957. évben végzett gyűjtéseim eredményeiről kívánok beszámolni.

Bábtaván 1956. augusztus 30-án, 1957. augusztus 27—28- és 29-én végeztem, összesen négy napon keresztül gyűjtéseket. Gyűjtéseimhez egy sűrű fémszítaszövetből készített és nyélre erősített merigetöt használtam. Eddigi tapasztalataim szerint növényekkel gazdagon benőtt és sok törmeléket tartalmazó vizekben ez a merigető egyike a legjobban alkalmazható gyűjtőeszközöknek a vízi bogarak, poloskák, lárvák stb. gyűjtésére. Feldolgoztam továbbá a planktonhálózás során az ülepítésre félrerakott víz felületén összegyűlő törmelékeket. Az így nyert anyag különösen értékes volt, mert belőle igen sok apró *Coleoptera*, *Hemiptera*, *Mollusca* és rovarlárva került elő. Gyűjtőmunkámat végül

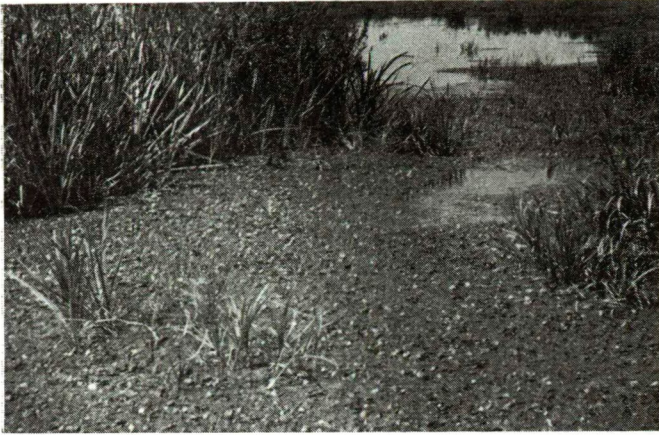
az egyelő gyűjtés és fűhalózás egészítette ki. Gyűjtéseim során arra törekedtem, hogy Bábtava minden jellegzetes részén gyűjtsek. A lápterületet ennek megfelelően a következő négy részre osztottam:

- A) nyílt víz,
- B) fűzláp-nádas,
- C) Sphagnumos nyírláp,
- D) zombékos láprét, égeres láperdő (1. ábra).

1. ábra. Bábtava

A) *Nyílt víz*. Aránylag nagyterjedésű terület. A legnagyobb szárazság esetén is található Bábtava területén nyílt víz. Mélysége és kiterjedése az időjárás és a csapadékviszonyok függvénye. 1956—57. évi gyűjtések alkalmával augusztus végén, illetve szeptember elején a víz mélysége helyenként meghaladta az 1—1,5 métert. A vízréteg alatt ugyan-

2. ábra. Bábtava: nyílt víz

3. ábra. Bábtava: fűzláp-nádas

ilyen vastagságban halmozódott fel a sok növénytörmelék és iszap. Az említett okok miatt a part felől legfeljebb 2—3 méterre lehetett a vízbe begázolni. A lápnak ezen az északi részén a szántóföldek lenyúlnak a víz széléig. A víz partmenti régióját teljesen ellepik a vízfelszínen úszó növények (*Lemna-félék*, *Salvinia natans* stb.). A parti övön belül a víz mélyebb részeiben gazdag hínárvegetáció az uralkodó. A nyílt víznek a »sziget« felé tekintő részén rekettyefűzzel, gyékénnyel, sással borított keskenyebb szegély húzódik, amelyet ingoványossága miatt nem sikerült megközelíteni (2. ábra).

B) *Füzláp-nádas*. Sekélyebb nyíltvízi rész, amelyet már teljesen meghódított a fű. Áthatolhatatlan bozótot képez itt az egymással összefonódó rekettyefűz cserjék tömege. A víz mélysége változó (20—40 cm), de az alatta levő vastag törmelék és iszapréteg, továbbá a sűrű bozót miatt meglehetősen nehéz itt a gyűjtés. A víz ezen a helyen sötét színű, de tiszta és átlátszó (3. ábra).

C) *Sphagnumos-nyírláp*. A lápterületnek a közepe táján elterülő emelkedettebb rész az ún. »sziget«. Tavaszi magasabb vízállás idején teljesen körülveszi a víz. Ezen a területen vastag süppedő szőnyeget alkot a tőzegmoha. Közötte a tőzegráfrány (*Dryopteris thelypteris*), tőzegárfolya (*Oxycoccus quadripetalus*), tőzegeper (*Comarum palustre*) jellemző a növényzetre. Ezen a területen az említett növények mellett elszórtan, a tőzegmoha között él a kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*), melynek az előfordulását a Báltaváról eddig megjelent közlemények nem említik. Ezen a tőzeges-nyírláp területen csak kisebb mesterségesen készített gödrökben található víz (4. ábra).

D) *Zsombékos láprét, égeres láperdő*. A gyűjtés szempontjából e két területet nem különítettem el, mert lényegében az egész lápot körül fogó egységes terület. Tavaszi magasabb vízállás esetén összefüggő víz borítja a zsombékos láprétet. Ilyenkor összeköttetésben áll a nyíltvízi résszel is. Keleti részén kapcsolódik hozzá egy kis kiterjedésű égeres láperdő. A gyűjtéseink alkalmával csak a »sziget«-hez közelebb fekvő nagyobb zsombékok között és a láprét északkeleti részén áthúzódó két sekély árokban volt víz. A lápnak ezt az északkeleti részét fiatal tölgyerdő határolja (5. ábra).

1956—57. évben Báltaván általam gyűjtött anyagban a következő rendszertani csoportokba tartozó fajokat találtam:

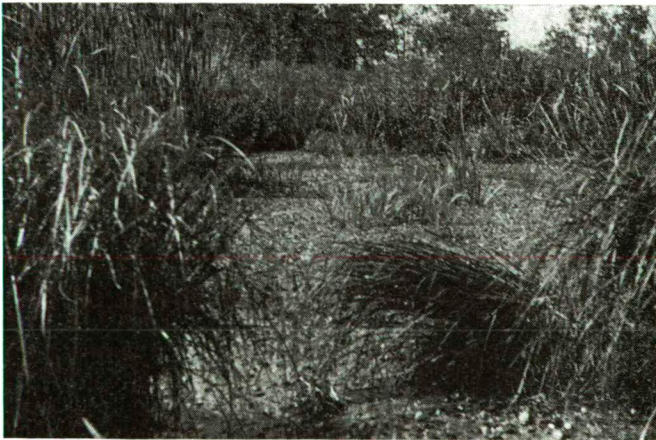
<i>Platyhelminthes:</i>	<i>Turbellaria</i>
<i>Annelida:</i>	<i>Oligochaeta</i>
	<i>Hirudinea</i>
<i>Arthropoda:</i>	<i>Odonata</i>
	<i>Coleoptera</i>
	<i>Rhynchota</i>
<i>Mollusca:</i>	<i>Gastropoda</i>
<i>Vertebrata:</i>	<i>Amphibia</i>
	<i>Reptilia</i>

A felsorolt rendszertani kategóriákba tartozó fajok közül a *Coleoptera*-kat dolgoztam fel.

A Báltava vízi-bogárfaunájának a jegyzékét CSIKI E. (2) és

4. ábra. Bábtava: Sphagnumos nyírláp

5. ábra. Bábtava: zsombékos láprét

SCHAUFUSS, C. (10) munkája alapján állítottam össze. A faunajegyzékben minden faj esetében közlöm a fenológiai adatokat, a gyűjtés helyét, idejét, és a darabszámot. A faunajegyzékben a területek megjelölésére a következő rövidítéseket használtam: A: nyíltvíz, B: fűzláp, nádas, C: Sphagnumos nyírláp, D: zombékos láprét, égeres láperdő.

A Bábtaván gyűjtött vízi-bogáranyag fajszám tekintetében az egyes családok között a következőképpen oszlik meg:

ADEPHAGA:

<i>Haliplidae</i>	3 faj,
<i>Dytiscidae</i>	38 faj,
<i>Gyrinidae</i>	1 faj.

POLYPHAGA:

<i>Hydrophilidae</i>	21 faj,
	1 alfaj,
	2 változat.

Összesen: 63 faj.
1 alfaj,
2 változat.

A Bábtaván gyűjtött vízi *Coleopterák* részletes faunajegyzéke:

ADEPHAGA

Haliplidae

Haliphus ruficollis DEG. — A. — 1957. VIII. 27. — 1 db.

H. flavicollis STURM. — D. — 1956. VIII. 30. — 1 db.

Peltodytes caesus DUFT. — A. 1957. VIII. 27. — 1 db.

Dytiscidae

Noterus crassicornis O. F. MÜLL. — A, B, D. — 1956. VIII. 30. 5 db, 1957. VIII. 27. 12 db, 1957. VIII. 29. 2 db.

N. clavicornis DEG. — A, D. — 1956. VIII. 30. 2 db, 1957. VIII. 27. 11 db.

Laccophilus hyalinus DEG. — D. — 1957. VIII. 27. — 2 db.

L. minutus L. — A, D. — 1957. VIII. 27. — 5 db.

Bidessus geminus F. — A, D. — 1956. VIII. 30. 4 db, 1957. VIII. 27. 7 db.

B. confusus KLUG. — A. — 1956. VIII. 30. — 1 db.

B. minutissimus GERM. — D. — 1957. VIII. 27. — 1 db.

B. unistriatus ILL. — A. 1957. VIII. 29. — 1 db.

B. nasutus SHARP. — A, B. — 1956. VIII. 30. — 2 db.

Hygrotus inaequalis F. — A, B, D. — 1956. VIII. 30. 5 db, 1957. VIII. 27. — 10 db, 1957. VIII. 28. — 8 db.

- H. versicolor* SHALL. — A. — 1957. VIII. 27. — 2 db.
H. decoratus GYLL. — A, B, D. — 1956. VIII. 30. — 9 db, 1957. VIII. 27. — 6 db, — 1957. VIII. 29. — 4 db.
Hydroporus dorsalis F. — A, D. — 1956. VIII. 30. — 2 db, — 1957. VIII. 27. — 5 db, — 1957. VIII. 28. — 1 db.
H. palustris L. — D. — 1957. VIII. 27. — 1 db, — 1957. VIII. 28. — 1 db.
H. angustatus STURM. — D. — 1957. VIII. 28. — 2 db.
H. nigrita F. — A. — 1956. VIII. 30. — 1 db, — A. — 1957. VIII. 28. — 2 db.
H. planus F. — A, B. — 1957. VIII. 27. — 1 db, — VIII. 29. — 2 db.
Graptodytes lineatus F. — A, D. — 1957. VIII. 27. — 1 db. — VIII. 28. — 2 db.
G. obliquesignatus E. A. BIELZ. — D. — 1957. VIII. 27. — 2 db.
G. bilineatus STURM. — A. 1956. VIII. 30. — 1 db, — 1957. VIII. 27. — 2 db.
Copelatus ruficolis SCHALL. — A, B, D. — 1956. VIII. 30. — 4 db — 1957. VIII. 27. — 6 db.
Gaurodytes bipustulatus L. — A, D. — 1957. VIII. 28. — 3 db.
Ilybius ater DEG. — A, B, D. — 1957. VIII. 27. — 1 db, — VIII. 29. 3 db.
I. fuliginosus F. — B, D. — 1957. VIII. 27. — 3 db.
I. subaeneus ER. — B. — VIII. 27. — 1 db.
I. guttiger GYLL. — D. — 1956. VIII. 30. — 1 db.
I. obscurus MARSCH. — A, D. — 1956. VIII. 30. — 1 db, — 1957. VIII. 29. — 3 db.
Rhantus punctatus FOURER. — A, D. — 1956. VIII. 30. — 1 db — 1957. VIII. 28. — 2 db.
Colymbetes fuscus L. — A, D. — 1957. VIII. 27. — 4 db — VIII. 28. — 3 db.
Hydaticus transversalis PONT. — A, B, D. — 1956. VIII. 30. — 7 db — 1957. VIII. 27. — 12 db — VIII. 29. — 5 db.
H. seminiger DEG. — A, B, D. — 1957. VIII. 27. — 4 db — VIII. 29. — 2 db.
Graphoderes austriacus STURM. — A, D. — 1957. VIII. 27. — 2 db.
G. cinereus L. — A, B. — 1957. VIII. 27. — 1 db — VIII. 29. — 2 db.
Acilius sulcatus L. — A, D. — 1957. VIII. 27. — 2 db.
A. canaliculatus NICOL. — A. — 1957. VIII. 27. — 1 db.
Dytiscus dimidiatus BERGST. — A, D. — 1956. VIII. 30. — 3 db — 1957. VIII. 27. — 5 db.
D. marginalis L. — A, B, D. — 1956. VIII. 30. — 4 db — 1957. VIII. 27. — 8 db.
D. circumcinctus AHR. — D. — 1957. VIII. 28. — 1 db.

Gyrinidae

- Gyrinus natator* L. — A. — 1957. VIII. 27. — 2 db.

POLYPHAGA

Hydrophilidae

- Helophorus nubilus* F. — A, D. — 1956. VIII. 30. — 1 db — 1957. VIII. 27. — 1 db.
- H. brevipalpis* BED. ssp. *montenegrinus* KUW. — A. — 1956. VIII. 30. — 2 db.
- H. granulatus* L. var. *griseus* HBST. — A, D. — 1956. VIII. 30. — 1 db — 1957. VIII. 29. — 3 db.
- Hydrochus angustatus* GERM. — A, D. — 1956. VIII. 30. — 1 db — 1957. VIII. 27. — 24 db — VIII. 29. — 8 db.
- H. angustatus* GERM. var. *flavipennis* KÜST. — D. — 1957. VIII. 27. — 2 db.
- Ochthebius marinus* PAYK. — B. — 1957. VIII. 29. — 1 db.
- Berosus signaticollis* CHARP. — B, D. — 1956. VIII. 30. — 1 db — 1957. VIII. 29. — 1 db.
- B. luridus* L. — A. — 1957. VIII. 27. — 1 db.
- Hydrous piceus* L. — A. — 1956. VIII. 30. — 2 db — 1957. VIII. 27. — 1 db.
- H. aterrimus* ESCH. — B. — 1957. VIII. 27. — 1 db.
- Hydrophilus caraboideus* L. — D. — 1957. VIII. 27. — 1 db.
- H. flavipes* STEV. — A, D. — 1957. VIII. 27. — 3 db.
- Limnoxenus oblongus* HSTB. — D. — 1957. VIII. 27. — 1 db.
- Hydrobius fuscipes* L. — A. — 1957. VIII. 27. — 2 db.
- Parachymus aeneus* GRM. — A, D. — 1956. VIII. 30. — 4 db — 1957. VIII. 27. — 18 db.
- Phylidrus minutus* F. — A, B. — 1957. VIII. 27. — 4 db.
- P. bicolor* F. — A, D. — 1957. VIII. 27. — 3 db.
- Helochaeres griseus* F. — A, B, D. — 1956. VIII. 30. — 4 db. — 1957. VIII. 27. — 7 db.
- H. lividus* FORST. — A, B, D. — 1957. VIII. 27. — 6 db.
- Cymbiodita marginella* F. — D. — 1957. VIII. 29. — 1 db.
- Laccobius minutus* L. — A. — 1956. VIII. 30. — 2 db.
- L. scutellaris* MOTSCH. — A, D. — 1956. VIII. 30. — 2 db — 1957. VIII. 27. — 3 db. L—L —L —L
- Limnebius papposus* MULS. — A, B. — 1957. VIII. 27. — 2 db.
- Coelostoma orbiculare* F. — A. — 1957. VIII. 29. — 1 db.

A faunajegyzék áttekintése után megállapítható, hogy a fajok többsége a magyar faunában közismert, Európa-szerte elterjedt. Ezek a fajok általában megegyeznek az Alföld mocsaras-lápos területeinek vízi *Coleoptera*-faunájával (2, 5, 9). A különbség csupán abban mutatkozik, hogy itt néhány olyan faj is előkerült, amelyeknek előfordulásáról eddig nincsenek adataink, vagy előfordulásukat az alföldi vízibiotópokban kevés helyen észlelték (2, 5, 9).

A begyűjtött és feldolgozott anyagot összehasonlítva hazánk legalaposabban tanulmányozott lápterületének, Bátorligetnek a vízi *Coleoptera*-faunájával, akkor sok vonatkozásban hasonlóságot, de ugyanakkor lényeges különbséget is tapasztalunk. A hasonlóság elsősorban abban mu-

tatkozik, hogy aránylag sok az olyan faj, amely már Bátorligetről ismert. A közös fajok száma 34. Ebből: *Haliplidae*: 2 faj (*Haliplus ruficollis* és a *Peltodytes caesus*), *Dytiscidae*: 14 faj (*Laccophilus hyalinus*, *L. minutus*, *Bidessus geminus*, *Hygrotus decoratus*, *H. planus*, *Graptodytes obliquesignatus*, *G. bilineatus*, *Copelatus ruficollis*, *Gaurodytes bipustulatus*, *Ilybius fuliginosus*, *I. subaeneus*, *Rhantus punctatus* és a *Hydaticus transversalis*), *Gyrinidae*: 1 faj (*Gyrinus natator*), *Hydrophilidae*: 15 faj (*Helophorus nubilus*, *Hydrochus angustatus*, *Berosus luridus*, *B. signaticollis*, *Hydrous fuscipes*, *Phyllidrus minutus*, *P. bicolor*, *Cymbiodyta marginella*, *Laccobius scutellaris*, *Limnebius papposus* és a *Coelostoma orbiculare*), 1 alfaj (*Helophorus brevipalpis* ssp. *montenegrinus*), 2 változat (*Helophorus granularis* var. *griseus* és a *Hydrochus angustatus* var. *flavipennis*).

A felsorolt fajok a két láp biotópjában egyaránt előfordulnak. Vegyük azonban figyelembe azt is, hogy ezek a fajok úgy Bátorligeten, mint Bábataván, milyen egyedszámban fordulnak elő. Az alábbi táblázatban 10 faj szerepel, amelyek a Bátorliget vízi bogárfaunájában uralkodó jelleggel bírnak.

Faj	A gyűjtött egyedek darabszáma	
	Bátorligeten	Bábtaván
<i>Bidessus geminus</i>	13	7
<i>Laccophilus hyalinus</i>	13	2
<i>Rhantus punctatus</i>	18	2
<i>Gyrinus natator</i>	18	1
<i>Helophorus nubilus</i>	41	1
<i>Helophorus brevipalpis</i> ssp. <i>montenegrinus</i>	60	2
<i>Hydrochus angustatus</i>	38	33
<i>Phyllidrus minutus</i>	20	4
<i>Cymbiodita marginella</i>	60	1

A két lápterületen ugyanazoknak a fajoknak a gyakorisága tehát erős eltérést mutat. A közös fajok közül csak kettő (*Bidessus geminus* és a *Hydrochus angustatus*) fordul elő mindkét helyen egyforma gyakoriságban. Ez a körülmény azt igazolja, hogy a tőzeglápok és az egyéb lápos-mocsaras területek nem nyújtanak azonos életfeltételeket a vízi *Coleoptera*k számára. Ma még kevés faunisztikai adat áll rendelkezésre ahhoz, hogy végleges következtetést vonhassunk le arra vonatkozólag, hogy melyik faj jellemző ezek közül a különféle láptípusokra. Ennek a végleges eldöntésére még sok különböző típusú láp faunisztikai feldolgozása szükséges.

Szembevetendő különbség tapasztalható a Bátorliget és Bábtava vízi *Coleoptera*-faunájában, ha az egyes családok keretein belül begyűjtött fajok számát hasonlítjuk össze.

Láp	A begyűjtött fajok száma családonként			
	<i>Haliplidae</i>	<i>Dytiscidae</i>	<i>Gyrinidae</i>	<i>Hydrophilidae</i>
Bátorliget	5 faj	24 faj	1 faj	48 faj
Bábtava	3 faj	38 faj	1 faj	26 faj

A táblázatból kitűnik, hogy a Bátorligettel ellentétben a Bábtaván a *Dytiscidae*-család sokkal nagyobb fajszámmal fordul elő, míg a *Hydrophilidae*-család lényegesen alacsonyabb fajszámmal szerepel. Ez azzal magyarázható, hogy a Bátorligeten a kutatások idején 1948—49-ben már számottevő vízállásos terület nem volt. A meglévő oxigénben szegényebb vízű kisebb tócsákban, zombékok között fennmaradó vízzel telt mélyedésekben a ragadozó életmódot folytató *Dytiscidae*-fajok számára nem volt kedvező a biotop. Alátámasztja ezt a feltevést az a tény is, hogy Bábtaván a zombékos láprét sekélyvizű, növényekkel gazdagon benőtt vizeiben ugyancsak kevéssé oxigénigényes fajokat találtam (pl. *Helophorus nubilus*, *H. granularis*, *Laccophilus hyalinus*, *L. minutus*, *Rhantus punctatus*). Ugyanakkor a láp nyíltvizű részein a *Dytiscidae*-, továbbá a tiszta vizet kedvelő *Hydrophilidae*-családokba tartozó fajok voltak a dominálók. (*Hygrotus decoratus*, *H. inaequalis*, *Bidessus geminus*, *Noterus crassicornis*, *N. clavicornis*, *Hydaticus transversalis*, *Hydrochus angustatus*, *Laccobius scutellaris*).

A két lápterület vízi *Coleopteráinak* az összehasonlításával kapcsolatban megemlítem, hogy egy faj, a *Hydroporus dorsalis* F., egy alfaj, a *Helophorus brevipalpis* BED. ssp. *montenegrinus* KUW. és két változat a *Helophorus granularis* L. var. *griseus* HRBST. és a *Hydrochus angustatus* GERM. var. *flavipennis* KÜST. begyűjtésével újabb adatot szolgáltatok a nagyalföldi elterjedésükhöz. Eddig ugyanis az Alföld területéről csak Bátorligetről voltak ismertek. A *Hydroporus dorsalis* Bábtaván végzett gyűjtéseim alkalmával elég gyakorinak mutatkozott, ami arra enged következtetni, hogy ez a faj az alföldi Sphagnum-lápok jellegzetes lakója.

A Bábtava és Bátorliget vízi bogárfaunájának az összehasonlításából kitűnik továbbá az is, hogy több olyan fajt sikerült gyűjtenem, amelyek a hazai lápfaunára nézve újak. Különösen a *Dytiscidae*-családból került ki több ilyen faj. A magyar lápfaunára nézve új fajok a következők:

Haliplidae: *Peltodytes caesus*.

Dytiscidae: *Bidessus unistriatus*, *B. pumilus*, *B. minutissimus*, *B. confusus*, *Hygrotus inaequalis*, *Hydroporus nigrita*, *H. palustris*, *H. angustatus*, *Graptodytes lineatus*, *Noterus crassicornis*, *N. clavicornis*, *Ilybus obscurus*, *I. ater*, *I. guttiger*, *Colymbetes fuscus*, *Hydaticus seminiger*, *Graphoderes austriacus*, *G. cinereus*, *Acilius sulcatus*, *A. canaliculatus*, *Dytiscus marginalis*, *D. circumcinctus*, *D. dimidiatus*.

Hydrophilidae: *Ochthebius marinus*, *Hydrous aterrimus*, *Limnoxenus oblongus*, *Parachymus aeneus*, *Helochares lividus*, *H. griseus*.

A további vizsgálatok során megállapítható, hogy a Bábtava vízi biotopja több ritka és kevéssé gyakori fajnak nyújt kedvező élőhelyet. A faunakatalógus és a rendelkezésre álló irodalom áttanulmányozása után a következő, hazánk faunájában nem, vagy csak szórványosan előforduló fajokat gyűjtöttem.

A magyar fauna számára új faj a *Hydroporus nigrita* F. Észak- és Közép-Európa magasabb hegyvidékeinek vizeiben fordul elő. Hazánk faunájában új. A legközelebbi előfordulási helye az Északkeleti-Kárpátok, ahol csak szórványosan él. Az eddig ismert elterjedési adatai alapján a Nagy-Alföld faunájában montán jellegű faj. Ennek a fajnak az itteni

előfordulása azt mutatja, hogy a montan-jellegű *Coleopterák* nemcsak a talajlakó fauna tagjaiból kerülhetnek ki (18). Az általam gyűjtött 3 db *H. nigrita* a Báltava nyíltvízi régiójában került kézre.

A magyar faunaterületen szórványosan előforduló fajok:

Haliphus flavicollis STURM. Előfordulási helye Európa, Szibéria, Turkesztán. A magyar faunában is elterjedt, de a ritka fajok közé tartozik.

Bidessus confusus KLUG. A Földközi-tenger tájékának, Észak-Afrikának, Görögországnak és Perzsiának a lakója. Hazánk területén ezideig Villányon (Baranya vm.) gyűjtötték. A magyar faunában, így a Báltava faunájában is mediterrán jellegű faj. A *Bidessus confusus* Közép-Európa faunájában csak szórványosan él, így a ritka fajok közé tartozik. Csak a mediterránumban gyakori.

Bidessus minutissimus GERM. Közép-Európában, Földközi-tenger környékén, Palesztinában, és a Kanári-szigeteken elterjedt. Hazánk faunaterületén csak szórványosan fordul elő. Eddig Kalocsáról és Szegedről volt ismert.

Hygrotus versicolor SCHALL. Észak- és Közép-Európában elterjedt. A magyar faunában szórványosan a sík és dombvidéken fordul elő. Eddigi hazai előfordulási helye Kalocsa, Nyíregyháza és Tokaj.

Hygrotus decoratus GYLL. Észak- és Közép-Európában otthonos faj. Hazánk faunaterületén elterjedt, de ritka.

Hydroporus dorsalis F. Elterjedési területe Észak-Európa, Szibéria, Észak-Amerika. Hazánk faunaterületén csak szórványosan előforduló faj. Eddig ismert hazai előfordulási helyei: Magyaróvár, Csallóköz, Bátorliget, Pozsonyszentgyörgy.

Ilybius ater DEG. Elterjedési területe Észak- és Közép-Európa, továbbá Észak-Amerika. A magyar faunában csak szórványosan fordul elő.

Ilybius subaeneus FR. Észak- és Közép-Európa, Szibéria és Észak-Amerika lakója. Magyarországon elterjedt, de ritkább faj. Budapest, Rákospalota, Siófok vidékéről ismert.

Ilybius guttiger GYLL. Előfordulási helye Észak- és Közép-Európa. A magyar faunában elterjedt, de nem gyakori faj.

Hydaticus seminiger DEG. Elterjedési területe Észak- és Közép-Európa. A magyar faunában eléggé elterjedt, de nem gyakori.

Acilius canaliculatus. NICOL. Elterjedési területe Észak- és Közép-Európa. Hazánk faunájában ritka. Eddig Budapest, Kalocsa, Magyaróvár vidékén gyűjtötték.

IRODALOM

- (1) Abrahám, A.—Bende, S.—Horváth, A.—Megyeri, J.: Adatok Putnok környékének hidrobiológiai viszonyaihoz (Annales Biologicae Universitatum Hungariae, Tom. I. 1951, p. 341—350).
- (2) Csiki, E.: Die Käferfauna des Karpaten-Beckens I. (Budapest, 1946, pp. 798).
- (3) Jaczó, I.: Néhány dunántúli átmeneti tőzegmoha-láp és Sphagnum előfordulási házas Rhizopodáiról (Allattani Közlem. 38, 1941, p. 18—34).
- (4) Marián, M.: A Baláta gerinces állatvilága (Somogyi almanach 1. 1957, Kaposvár, pp. 52).

- (5) A Magyar Birodalom Állatvilága III. (A K. M. Term. Tud. Társulat, 1900. Budapest).
- (6) *Megyeri, J.*: Les crustacés de la région de Kiskunhalas (Acta Universitatis Szegediensis. Tom. III. Fasc. 1—4. 1951, p. 31—40).
- (7) *Megyeri, J.*: Hidrobiológiai vizsgálatok két tőzegmoha-lápon (Bábtava-Nyirestó). (Szegedi Ped. Főisk. Évkönyve, 1958. p. 106—122).
- (8) *Muhly, J.-né—Pálfi, Gy.*: Adatok a zombói láp faunájához (Szegedi Ped. Főisk. Évkönyve. 1957, p. 101—109).
- (9) *Papp, K.*: A magyar bogárfauna határozója (Budapest, 1943, pp. 477).
- (10) *Schanfuss, C.*: Calwer's Käferbuch I. (Stuttgart, 1916, pp. 709).
- (11) *Simon, T.*: Die Wälder des nördlichen Alföld (Akadémiai Kiadó, 1957, pp. 172).
- (12) *Simon, T.*: Torfmoore im Norden des ungarischen Tieflandes (Acta Biol. Hung. IV. p. 249—252, 1953).
- (13) *Simon, T.—Kenyeres, L.*: A Nyirestó és a Bábtava (Természet és technika, CXII. évf. p. 90—93).
- (14) *Soós, Á.*: A magyarországi tőzegmoha-lápok fonalférgeiről I. (Állattani Közlem. 35, 1938, p. 61—83).
- (15) *Soós, Á.*: A magyarországi tőzegmoha-lápok fonalférgeiről II. (Állattani Közlem. 37, 1940, p. 71—91).
- (16) *Soós, Á.*: A magyarországi tőzegmoha-lápok fonalférgeiről III. (Állattani Közlem. 38, 1941, p. 38—48).
- (17) *Soós, Á.*: Über die Nematoden eines neuen Sphagnum-Vorkommens in Ungarn (Fragm. Faunist. Hung. 4, 1941, p. 52).
- (18) *Székessy, V.*: Bátorliget élővilága (Term. Tud. Múzeum Munkaközössége, 1953, Budapest, pp. 486).
- (19) *Varga, L.*: A lesenceistvándi tőzegláp néhány kerekeshérgéről (Állattani Közlem. 30, 1933, p. 59—63).
- (20) *Varga, L.*: Mohalakó kerekeshérgék (Rotatoria) Kőszeg környékéről (Vasi Szemle, 3. 1936).
- (21) *Varga, L.*: Adatok a hazai Sphagnum-lápok vízi mikrofaunájának az ismeretéhez (Állattani Közlem. XLV., 3—4, 1956, p. 149—158).

ВОДЯНЫЕ ЖУКИ БАБТАВА
(HALIPLIDAE, DYTISCIDAE, GYRIMIDAE, HYDROPHILIDAE)

Д-р. Пальфи

Бабтава является одним из самых красных и самых интересных сфагновых болот, которое было открыто *T. Simon*-ым в 1952 г. (12). Это болото простирается на северо-востоке от Вашарошнамень, на окраине Чарода.

На этой области автор проводил собирания в 1956 и 1957 г. По собранному материалу он изложил водяные жуки Бабтава. В результате двухлетнего исследования он установил на болоте нахождение 63 вида, 1 подвида и 2 разновидности (см. подробный список видов).

Водяные жуки Бабтава состоят большей частью из известных видов, распространенных в водах равнинных и холмистых местностей. Из-за своего большого индивидуального и видового числа *Dytiscidae* является господствующей на этой болотистой территории.

DIE WASSER-COLEOPTEREN AUS DEM BÁBTAVA

Halpliden, Dytisciden, Gyriniden, Hydrophiliden)

Von

GY. PÁLFI

Bábtava — im Jahre 1952 von *T. Simon* (12) entdeckt — ist eines der schönsten und interessantesten Sphagnum-Moore Ungarns. Es erstreckt sich in nord-östlicher Richtung von Vásárosnamény am Rande der Gemeinde Csaroda.

Verfasser hat auf diesem Gebiet in den Jahren 1956 und 1957 Sammlungen angestellt und gibt aus dem eingeholten Material die *Wasser-Coleopteren* des Bábtava bekannt. Als Ergebnis der zwei Jahre lang fortgesetzten Untersuchungen werden 63 Arten, 1 Subspezies und 2 Variationen aus dem Moor beschrieben (siehe ausführliche Artenliste).

Die *Wasser-Coleopteren* des Bábtava sind solche, die grossenteils in den Gewässern der Flachland- und Hügellagen verbreitet sind. Die dominierende Art ist in diesem Moorgebiet die *Dytisciden*-Familie, welche in grosser Arten- und Individuenzahl vertreten ist.